

Viranomainen ja asiakas yhteistä kieltä etsimässä – asioimis- ja oikeustulkkaus nyky- Suomessa

Oikeustulkkauksen erikoistumiskoulutuksen kehittäminen O-ERKO

Anneli Sorkio, Anna Mäntynen

14.3.2017

 TAMPEREEN
YLIOPISTO

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGINKYSENYN YLIOPISTO
HUMANISTINEN TIEDEKUNTA
HUMANISTISKA FAKULTETEN

 Turun yliopisto
University of Turku

 Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

 Diak
Diakonia-
ammattikorkeakoulu

 HUMAK
HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Esitysrunko

O-ERKO-hankkeen

- perustiedot
- tausta
- tavoitteet
- työelämäyhteistyö
- suunnittelun nykytilanne
- jatkosuunnitelmat

O-ERKO:n perustiedot

- **Hankkeen aikana 1.4.2016-31.8.2017 suunnitellaan 40 op:n valtakunnallinen erikoistumiskoulutus, jossa korkeakoulututkinnon suorittaneet tai vastaavan osaamisen muulla tavoin saavuttaneet käännös- ja tulkkausalalan ammattilaiset voivat pätevoityä oikeustulkkaukseen.**
- **Rahoittava viranomainen:** Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, rakennerahastohanke (ESR).
- Mukana suunnittelussa on **neljä yliopistoa** (Tampere, Turku, Vaasa ja Helsinki) ja **kaksi ammattikorkeakoulua** (Diakonia-ammattikorkeakoulu ja Humanistinen ammattikorkeakoulu). Itä-Suomen yliopisto seuraa hanketta.
- Hankkeen **työelämäkumppaneina** toimii tulkkien työnantajat, tulkkien ja kääntäjien järjestöjä sekä palveluita käyttäviä viranomaisia eri puolilta Suomea. Erikoistumiskoulutusta kehitetään tiiviissä yhteistyössä työelämän kanssa.

O-ERKO:n ohjausryhmä

- Hankkeella on **ohjausryhmä**, joka koostuu työnantajien (4), tulkkien ja kääntäjien järjestöjen (3), palvelun käyttäjien (2) ja tuensaajakorkeakoulujen edustajista. Rahoittajan edustaja on läsnä kokouksissa, muttei ole varsinainen ohjausryhmän jäsen.
- **Työnantajia** edustavat: Pirkanmaan tulkkikeskus, Monetra Tulkkipalvelu Jyväskylä, A-Tulkkaus Oy, Semantix Finland Tulkkauspalvelut
- **Tulkkien ja kääntäjien järjestöt:** KAJ, SKTL ja TTYR
- **Palvelun käyttäjät:** Poliisihallinto (POLAMK) ja Pirkanmaan käräjäoikeus
- **Tuensaajakorkeakoulut:** Vaasan yliopisto, DIAK ja Tampereen yliopisto

O-ERKO:n tausta

- Kansainväliset sopimukset ja kansalliset säädökset, mm. Euroopan ihmisoikeussopimus (artikla 6) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2010/64/EU), nk. oikeustulkkausdirektiivi **velvoittavat jäsenmaita** järjestämään oikeustulkkiensa koulutuksen ja huolehtimaan pätevien tulkkiensa saatavuudesta (artikla 5, kohta 2) sekä tulkkauslaadusta (artikla 2, kohta 8).
- **Yhteinen huoli oikeustulkkiensa koulutuksesta Suomessa (riittämätön koulutustarjonta suhteessa oikeustulkkausosaamisen kasvavaan tarpeeseen)** synnytti valtakunnallisen korkeakoulujen vapaamuotoisen konsortion, joka kokoontui säännöllisesti vuodesta 2013 alkaen Helsingin yliopiston johdolla. Perustana on myös työelämästä noussut tarve.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

O-ERKO:n tavoitteet, jatkuu

- Toteutuessaan oikeustulkkauden erikoistumiskoulutus **lisää oikeustulkkiensa saatavuutta** oikeuslaitoksen, syyttäjänviraston, poliisin ja muiden oikeustulkkeja tarvitsevien tahojen tarpeisiin.
- Oikeustulkkauden erikoistumiskoulutuksen kehittäminen ja siitä tiedottaminen lisäävät **yleistä tietämystä oikeustulkkaudesta**.
- Pitkällä aikavälillä **pätevät oikeustulkit lisäävät Suomen kansalaisten ja muiden maassa oleskelevien (kuten turvapaikanhakijoiden) oikeusturvaa, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sukupuolesta, kielestä, kulttuurista, etnisestä taustasta, uskonnosta, vakaumuksesta tai vammaisuudesta riippumatta.**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

O-ERKO:n tavoitteet

- **Erikoistumiskoulutuksen päätavoitteena on varmistaa, että oikeustulkkina toimivilla henkilöillä on tehtävään tarvittava pätevyys ja siten paremmat työllistymismahdollisuudet.**
- Koulutuksen yhtenä tavoitteena on, että sen suoritettuaan tulkilla olisi mahdollisuus hakeutua suoraan opetushallituksen ylläpitämään oikeustulkkierekisteriin ilman erillistä näyttötutkintoa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Miksi erikoistumiskoulutus?

- Erikoistumiskoulutukset ovat korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettavaksi tarkoitettuja, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä pitkäkestoisia koulutuksia.
- Erikoistumiskoulutuksilla luodaan järjestelmällinen mahdollisuus tutkinnon jo suorittaneille (tai vastaavan osaamisen saavuttaneille) ja työelämässä jo toimineille henkilöille **syventää asiantuntijuutta, suunnata osaamista uudelleen muutoin kuin tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja tukea joustavasti uusien nousevien asiantuntijuusalueiden tarpeita.**
- **Erikoistumiskoulutus on uusi koulutusmuoto tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalla.**
- www.unifi.fi, www.arene.fi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työelämän ja korkeakoulujen välinen yhteistyö

- **Otetaan mukaan työskentelyyn mahdollisimman monen tahon edustajia.**
- **Ohjausryhmätyöskentely**
- **Tulkkausalan ammattilaisten keskustelutilaisuudet** (Humak, Helsinki 30.11., Diak ja Turun yliopisto, Turku 15.2., Humak, Kuopio 24.2.)
- **Oikeustulkkausalan kysely työelämäedustajille/tulkkien loppukäyttäjille, 02/2017**
- **Saimme käyttöömmme muiden tekemät kyselyt ja yhteenvedot:**
  - **Suomen asianajajaliiton** kysely tulkkauspalvelujen laadusta/7.9.2016.
  - **Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmän** 4.10.2016 järjestämän seminaarin Yhdenvertaisuutta etsimässä – kohti laadukkaampaa tulkkauspalvelua ryhmätyön tulokset.
  - Saimme käyttöömmme **Sinikka Vuorisen** (Suomen Puhevammaisten Tulkit ry:n puheenjohtaja vv. 2011-2015) laatiman **selvityksen vuodelta 2014** oikeustulkkausrekisterin perustamista selvittävälle työryhmälle puhevammaisuudesta, puhevammaisten henkilöiden arvioidusta määrästä sekä puhevammaisten tulkkien kokemuksista tulkkauksesta tuomioistuimessa.
  - Suunnitteluvaiheen aikana tehdään yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston koordinoiman ja Suomen Akatemian rahoittaman PROPSI-hankkeen kanssa: **PROPSI-hankkeessa tehtävään asioimistulkkien kyselyyn liitetään oikeustulkkausta koskevia kysymyksiä** ja näin kartoitetaan kohderyhmän näkemyksiä oikeustulkkauksen koulutustarpeista.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työelämän ja korkeakoulujen välinen yhteistyö, jatkuu...

- **Väliseminaari 3.3.2017**
- **Loppuseminaari 19.5.2017**
- **Erikoistumiskoulutuksen tiedotus ja markkinointi**
- **Koulutustoteutukseen osallistuminen (luennointi, harjoittelumahdollisuudet yms.)**

Aikaansaannokset ja jatko

- On kartoitettu kunkin hankkeessa mukana olevan korkeakoulun oikeustulkkausalaan liittyvän koulutuksen nykytilanne ja lähdetty kartoituksen perusteella suunnittelemaan yhteistä erikoistumiskoulutusta.
- Suunnittelun tueksi ja tarpeiden kartoittamiseksi on järjestetty keskustelutilaisuuksia, tehty kyselyjä ja saatu muiden kyselyjä käyttöön.
- On osallistuttu Unifin ja Arenen järjestämiin informaatiotilaisuuksiin erikoistumiskoulutuksista.
- Työtä on tehty ohjausryhmässä, projektiryhmässä ja työryhmissä.
- **Opetussuunnitelmatyöryhmän lisäksi toinen työryhmä pohtii lähtötaaso vaatimuksia ml. valintakoe ja kielitaito.**
- Suunnitelmia käytetään ohjausryhmän ja oikeustulkkipirekisterilautakunnan jäsenten kommentoitavina.
- Väliseminaari 3.3.2017
- Loppuseminaari 19.5.2017.
- Toteutusrahoituksen haku OKM:ltä heinäkuussa 2017.
- Koulutuksen toteutus riippuu siitä, saadaanko rahoitusta vai ei.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Ulkopuolelta tulevat vaatimukset ja vertailukohtat

- Laki ja asetus oikeustulkkiprosessista
- Oikeustulkin erikoisammattitutkinto
- Korkeakoulujen erikoistumiskoulutusta ohjaava lainsäädäntö ja käytänteet
- Perustutkinto-opetus: yhteistyö ↔ erottuminen
- Työelämän ja tulkkien tarpeet ja toiveet

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Koulutuksen rakenne

- Laajuus 40 op
- Oikeustulkin toimintaympäristöön liittyvät opinnot 15 op
- Oikeustulkkausopinnot 25 op
- Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen normaalein menettelyin
- Järjestetään eri oppilaitosten yhteistyönä ”yhden luukun periaatteella”
- Mahdollisimman paljon etä- ja verkko-opetusta osaamistavoitteiden saavuttamista vaarantamatta

Opintojaksot

- O1 Oikeusjärjestelmä 10 op
- O2 Viranomaistoiminta 5 op

- T1 Oikeustulkkauksen teoria 5 op
- T2 Tiedonhaku ja valmistautuminen 5 op
- T3 Oikeustulkkaus 1 5 op
- T4 Oikeustulkkaus 2 10 op

